

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาในโลกยุคไร้พรมแดน (The Borderless) ในปัจจุบันเป็นการศึกษาที่สามารถเชื่อมโยงถึงกันได้ในสังคมทุกชนชั้นและทุกเชื้อชาติที่มีการติดต่อสื่อสารถึงกันได้อย่างรวดเร็วและอย่างทั่วถึงในหลากหลายรูปแบบหรือหลากหลายระบบของการจัดการศึกษาที่เกิดจากอิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร(Information and Communication Technology : ICT) การศึกษาจะไม่ถูกปิดกั้นอยู่ เฉพาะกลุ่มในวงแคบอีกต่อไปแต่จะเกิดการจัดการศึกษาที่กว้างไกลในเชิงการศึกษา แบบข้ามวัฒนธรรม (Cross Culture) เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมทั้งชนชาติเดียวกันและต่างชนชาติ ในสังคมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ (The Globalization) ในปัจจุบัน (สุรศักดิ์ ปาเฮ,2555)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ปี พ.ศ. 2570 ไว้ดังนี้ “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”

“ประชาคมอาเซียน” เป็นเป้าหมายของการรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อเพิ่มอำนาจต่อรองและขีดความสามารถการแข่งขันของอาเซียนในเวทีระหว่างประเทศในทุกด้าน รวมถึงความสามารถในการรับมือกับปัญหาใหม่ๆ ในระดับโลกที่ส่งผลกระทบต่อภูมิภาคอาเซียน เช่น ภาวะโลกร้อน การก่อการร้าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การเป็นประชาคมอาเซียนคือการทำให้ประเทศสมาชิกอาเซียนเป็น “ครอบครัวเดียวกัน” ที่มีความแข็งแกร่งและมีภูมิทัศน์ด้านที่ดี โดยสมาชิกในครอบครัวมีสภาพความอยู่ที่ดี ปลอดภัย และสามารถทำมาค้าขายได้อย่างสะดวกมากยิ่งขึ้น

ในปี 2558 ประเทศไทยจะมีการเข้าร่วมกลุ่มประชาคมอาเซียนซึ่ง ประกอบด้วยความร่วมมือ 3 เสาหลัก คือ ประชาคมการเมืองความมั่นคงอาเซียน (ASEAN Security Community

– ASC) ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community – AEC) และประชาคมสังคมและ วัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community - ASCC)

ในด้านการจัดการศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความเข้มแข็ง และความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจของอาเซียนและเศรษฐกิจโลก ดังนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลปัจจุบันที่แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2554 เปรียบได้ว่าเป็นการสร้างแนวทางความร่วมมือทางด้านการศึกษาเพื่อรองรับการก้าวสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในหลายรูปแบบในอนาคต ดังเช่น การเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยการปฏิรูประบบการเรียนรู้ของสังคมไทยประกอบไปด้วยการยกระดับองค์ความรู้ให้ได้มาตรฐานสากล จัดให้มีโครงการตำราแห่งชาติที่บรรจุความรู้ที่ก้าวหน้า และได้มาตรฐาน ทั้งความรู้ที่เป็นสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่งเสริมการอ่านพร้อมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศและภาษาถิ่นจัดให้มีระบบการจัดการความรู้ปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาทุกระดับให้รองรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลกและทัดเทียมกับมาตรฐานสากลบนความเป็นท้องถิ่นและความเป็นไทยและการปฏิรูปครูยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริงโดยปฏิรูประบบการผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมนานาชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดีและมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพครู การจัดระบบการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง

ครู เป็นปัจจัยหลักสู่ความสำเร็จของการจัดการศึกษา เพราะครู เป็นผู้นำปรัชญาแนวคิด และเจตนารมณ์ของการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ ดังนั้น การพัฒนาครูจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อเตรียมการเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง ในส่วนของครูปฐมวัย ซึ่งเป็นวัยเริ่มต้นของการศึกษา ครูมีบทบาทอย่างยิ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปในแนวทางการจัดการศึกษาที่เปลี่ยนไป การพัฒนาครูปฐมวัยจึงเป็นความสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม เพื่อให้การจัดการศึกษาและนโยบายดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพการเตรียมและการสร้างความพร้อมของครูให้พร้อมและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นของวิถีชีวิตรวมทั้งการจัดระบบการศึกษาเรียนรู้ร่วมกันของโลกยุคไร้พรมแดนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ และมีความจำเป็นต่อทุกคนจนมิอาจหลีกเลี่ยงได้

การพัฒนาครูนั้น นักการศึกษาต้องเข้าใจธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงของครู และวิธีการที่จะช่วยให้การเปลี่ยนแปลงนั้นสะดวกยิ่งขึ้น (Warren J. ,2004) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งพัฒนาการการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ของครู และเนื่องจากครูเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่ผ่านประสบการณ์ในชีวิตมามากมาย การพัฒนาครูจึงจำเป็นต้องใช้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ซึ่งเน้นเรียนรู้จากประสบการณ์ เพื่อให้ครูสามารถ

นำประสบการณ์ของตนเองมาเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ และนำไปสู่การพัฒนาตนเองได้ต่อไป

โครงการวิจัยนี้ผู้วิจัยต้องการหาแนวทางในการส่งเสริมครูให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ของครูเพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการเปลี่ยนแปลงเมื่อประเทศไทยต้องเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับครูโดยบูรณาการการเรียนรู้ และทักษะที่จำเป็นเพื่อเตรียมพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีความเป็นรูปธรรม และมีรายละเอียดเพียงพอต่อการส่งเสริมให้ครูสามารถพัฒนาตนเองได้ และเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้สามารถค้นหา พัฒนา ตรวจสอบปรากฏการณ์การเรียนรู้ของครูจากข้อมูลจริงที่ศึกษานำไปสู่การอธิบายกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น และเพิ่มพูนความรู้ทางด้านการพัฒนาครู รวมถึงได้คำอธิบายปรากฏการณ์การปรับเปลี่ยนของครูที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้นั้น สามารถวิเคราะห์ให้เห็นสภาพการณ์ เงื่อนไข การกระทำ ผลลัพธ์ ของกระบวนการนั้น ๆ เป็นการได้ประโยชน์และเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับการพัฒนาครูได้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัยเพื่อเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
2. เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัยเพื่อเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คำถามการวิจัย

1. องค์ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัยเพื่อเตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีอะไรบ้าง
2. กระบวนการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัยเพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีลักษณะอย่างไร มีองค์ประกอบและขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร

คำจำกัดความในการวิจัย

กระบวนการเรียนรู้เพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน หมายถึง การดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน การจัดกิจกรรมพัฒนาตนเองให้แก่ครูปฐมวัยในด้านการจัดการศึกษา บนพื้นฐานของการ

เรียนรู้ของผู้ใหญ่ และองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยอาศัยแนวทางการพัฒนาครูประจำการในการดำเนินการ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมุมมองเกี่ยวกับการเรียนรู้ของครูปฐมวัยใน 3 ด้าน คือ ด้านองค์ความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะวิชาชีพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. กระบวนการเรียนรู้สำหรับการพัฒนาครูปฐมวัยที่พัฒนาขึ้นสามารถช่วยให้ครูปฐมวัย และบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสามารถพัฒนาตนเองในด้านองค์ความรู้ ด้านเจตคติ และด้านทักษะวิชาชีพ ที่สามารถนำไปสู่การจัดการศึกษาเพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้
2. ได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้ของครูผ่านการลงมือการปฏิบัติงานจริง
3. ได้สร้างเสริมกระบวนการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง
4. ได้แนวทางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาครูนำไปปรับใช้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ของตนเอง นำสู่การพัฒนางานในวิชาชีพของตนมากขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี